

LAZA KOSTIÇ
(1841-1910. Şair, nasir, dramaturq, esseist. Serbiya ədəbiyyatının parlaq nümayəndələrindən biri. XX əsrin avangard şairləri onu öz xələfləri hesab etmişlər. Bundan

başqa Kostić Şekspirin əsərlərinin tərcüməsi ilə də məşğul olmuşdur.)

ZƏNG

Zəng, zəng, balaca zəng,
Söylə haran ağrayır?
Niyə kədərli səsini,
Dərələrə yayılır?

Ürəyim də qəflətən,
Yüksək səslə boğulur.
Sinəmdə kədərli səs,
Yeknəsək uğuldayır.

Bax, ürəyim zəng çalır,
Necə ağırı səsi.
Bu səsdə əks olunur,
Onun qızıl siması.

VOJISLAV İLIÇ
(1862-1894. Şair, tərcüməçi. Onun şeirlərinin dili müasir serb dilinin klassik nümunəsi hesab olunur)

TUTQUN GÜN

Yağış yağır... Bürünüb
üfük qatı dumana.
Cingildəyir şüşələr,
dağlarsa susur amma.

Günlər yuxutek keçir,
yanıma gəlmir heç kim.

Ürəkdə üzgün pərtlik,
yoxdur qəlbə təsəlli.
Ümitsizlik. Qəm, kəder...
Heç nə yoxdur gərəkli.

Baxışlar dalğın halda
Gülməyə yox həvəsi...
Uzaqdan eşidilir
Uğultulu zəng səsi.

Uzun notla inləyir səs
Yəqin ölübdür kimsə.

ALEKSA ŞANTIÇ
(1868-1924. Şair, tərcüməçi. Ədəbi və ictimai junallarda redaktor kimi fəaliyyət göstərmişdir. Şantiçin şeirləri emosional kəder və patriotizmi özündə əks etdirir.)

MƏNİM GECƏM

Gecəm mənim, nə zaman qayıdacaqsan?
- Heç zaman!
Sübh şəfəqi, qəlbimə nə zaman
görünəcəksən?
- Heç zaman!
Səadət, bəs sənənin gəlişin nə zamandır?
- Heç zaman!
Yağışlı hava nə zaman yox olacaq?
- Heç zaman!
Əziz dost, toyumuz nə zamandır?
- Heç zaman!
Dərd piyaləsindən göz yaşını içməyim
nə zaman bitəcək?
- Heç zaman!

İVO ANDRIÇ
(1892-1975. Şair, nasir, tərcüməçi. 1961-ci il Ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı. O, 1941-1945-ci illər arasında ən yaxşı əsərlərindən sayılan "Drina körpüsü",

"Travnička xronikası" və "Xanım" trilogiyasını yazmışdı. Hər üç roman 1945-ci ildə çap olunmuşdu.)

QAÇIŞ

Payız meşələri soyudanda,
rənglər ölümqabağı parlıtısı ilə
səssiz ölməyə başlayanda,
Günəşə hökmünü itirən zaman
yola çıxıram.

Bilirəm döən deyil
yayın istisi,
sevincin öldüyünü və susuzluğun bitdiyini,
qürbətdən xoşbəxtlik gəlmədiyini de...
Onu da bilirəm amma
bədbəxt gözlər üçün yeni diyarlar
sanki şəfali otdur,
hər bir dərdi sağaldansa
yeni və daha böyük dərdidir.

MƏN AĞLAYANDA

Mən ağlayan zaman
Siz heç yerdə yox idiniz .
Nə səsini, nə sözünüz vardı
təsəlli üçün.

Bu gün siz ağlayanda
kədərle gülərəm.
Həm də darıxır və sıxılıram.
Axmaq bir teatr səhnəsi qarşısındakı kimi...

Bax belə,
bu qısa həyatda
İnsanlar bir-birinə nə bəxş edir?
- sadəcə anlaşılmazlıq.

DUVAQ

Soyuq, ulduzlu səma.
Külək. Köpüklü dəniz.

Bilmirəm ki, hardayam,
harda idim,
kimi gözləyirəm
bu axşam...

Uçurumdan uzaqlaşib,
rahatca quruya tərəf gedirəm -
materikə tərəf.

Geri çevrilmirəm və görürəm
ordan, dənizin lap axırından
bir qadın gəlir.
Dayanıb baxıram
onun ağ duvağının
köləyə qarışaraq məndən ayrılmasına.
Nə çox cəld, nə hündürdədir
amma uzaqlaşır durmadan.

MOMČILO NASTASIĆ
(1894-1938. Şair, nasir olmaqla bərabər, həm də aktyor və bəstəkar kimi fəaliyyət göstərmişdir)

BOZ AN

Birdən bozardı,
sanki yandı hər şey.
Amma yaşayır.

Mənim sirdaşım,
dinlə sıxılan ürəyi -
qorxunun yanından keçir.

O məchulluqda,
bu qəribə yolla
arxamca gələn sənə.

Orda hər şey bozdur.
Bozluğa bürünüb mənəsi -
sırlı bozun gözlərinin.

Ağaclar öləndə
nə xatirə qalır, nə kəder.
Qalan ancaq quru yarpaqlardır.
Əzab, əzab çəkənlərin sırlı sükutla alınmış
tumarlayır.

RASTKO PETROVIÇ
(1894-1949. Şair, nasir, bədii tənqidçi olmaqla yanaşı, R.Petroviç serb ədəbi tarixində həm də tənqidçi kimi iz buraxmışdır.)

HƏQIQƏT

Mən tərədən enən zaman
Sən qalxırdın tərəyə...

Birisi bu gün ölüb,
digəri dünən gecə.
Birisi bu dünyada olub,
digəri Allah bilir hansı dünyada...
Birisi bütün gerçəklərlə doludu,
digəri yuxuyozma ilə.
Bir gün görüşdük
və soruşduq bir-birindən
"- Bu realıq xoşuna gəlir?
- Gəlir, amma hansı?"

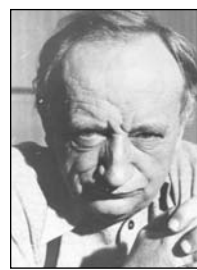
DESANKA MAK-SİMOVIÇ
(1898-1993. Şair, nasir. Rus, polyak, fransız dilləri üzrə tərcüməçi. Onun şeirlərinin əsasını melodiya və ritm təşkil edir.)

HEYRƏTLƏNMƏ

Kəder və yorğunluqdan bezib
səbəbsiz yərə
gülümsədiyim zaman
Heyrətlənmə.

Ulduzlar da ağlayır sönəndə...
Külək incidəndə meşəni
Heyrətlənmə.

Mənimsə qəlbim qəbul etmir
yaşayarkən ölənləri.
Heyrətlənmə.

DUŞAN RADOVIÇ
(1922-1984. Şair, nasir, dramaturq. D.Radoviç yaradıcılığında həm də uşaq ədəbiyyatına məxsus poetik nümunələr vardır.)

AT VƏ YUXU

Kimsə yuxuda görür ki, onun atı var.
Amma kiminsə atı var.

Kimsə yuxuda görür ki,
atın tərkində nəse uçur.
Amma at tərkində kimsə uçur.

Kimsə yuxuda görür ki,
atdan yığılıb.
Amma başqa kimsə də atdan yığılıb.

Kimsə ayılıb yığılanda,
kimsə yığılıb-durub,
yenidən çapır.

İNSANI İNSAN EDƏN LİBAS DEYİL

Həkim-İNSANDIR
ağ xalatda.

Milis-İNSANDIR
milis mundirində.

Keşiş-İNSANDIR
keşiş kübbəsində.

Yağınəndürən-İNSANDIR
yağınəndürən paltarında.
Əsgər-İNSANDIR

hərbi formada.
Uşaq-İNSANDIR
uşaq libasında...

VASKO POPA
(1922-1991. Şair, esseist. 1965-ci ildə Avropa ədəbiyyatı üzrə Avstriya dövlət mükafatına layiq görülmüşdür.)

AVARA-BAŞ

Kəsik baş,
dışında çiçək
dolaşır yer üzünü.

Günəşlə qarşılıyır onu.
Günəşə təzim edib,
davam edir yoluna.

Ay qarşılıyır onu.
Aya gülümsəyir,
yolundan qalmır amma.

Kimsə torpağa qəzəblənir -
axı o, nə qayıda,
nə çıxıb gedə bilər əbədi...

Dodaqları çiçək açana kimi...

DUŞAN MATIÇ
(1898-1980. Şair, nasir, fransız dili üzrə tərcüməçi. Belqrad sürrealist qrupunda aktiv iştirakçısı olmuşdur.)

GECƏLƏR VAR

Gecələr var unudulmayan
Gecələr var buzlaqlar kimi boş
Gecələr var göllər kimi cansız

Gecələr var həsrət kimi acı
Gecələr var sağalmayan
Gecələr var şimşəkden sonra bitən otlar kimi

Gecələr var içində bir zərrə sevinc yox
Gecələr var dayanmadan qışqırır
kandarda
Gecələr var ürəyin dibinə tuşlanan bıçaq kimi

Gecələr var hökm kimi susqun
Gecələr var bizim xarabalıq kimi
Gecələr var nə istədiyimizi anlamadığımız

Gecələr var ruh kimi qeyri-real
Gecələr var illərlə uzanan
Gecələr var heç yərə aparmayan

Gecələr var quzu kimi kəsilmiş adamların
gecəsi
Gecələr var nəfəs kəsən ətilər kimi
Gecələr var həmişəlik sənə verdiyim

Gecələr var yalan kimi, həyat kimi şirin
Gecələr var qucaqlaşan qadın kimi yorğun
Gecələr var heç kime çatmayan
məktublər kimi

Gecələr var nə fənər nə ulduzun
ışıldandırmadığı
Gecələr var batmış gəmidəki qəriblər kimi
Gecələr var incik şəxsini göz yaşını kimi
dözülməz

Gecələr var həbsxana divarındakı
pəncərə kimi
Gecələr var "niyə?", "hardan?", "hara?"
kimi mənasız
Gecələr var üstündə əyləşdiyimiz
budaq kimi etibarsız

Gecələr var oxunmamış mahnı kimi
Gecələr var ağılsızlığın ayqırı kimi
cilovlanmayan zaman
Gecələr var ağılsızlığın ayqırı nahaqdan
gözləyir
qonağın gedəcəyi zamanı.

Rus dilindən tərcümə etdi:
Xatirə Nurgül